

Evoluția programului Prima Casă depinde de strategia statului

(Interviu cu Gabriela Folcuț,
Director executiv Asociația Română a Băncilor)

● "Sectorul bancar traversează poate cea mai dificilă perioadă"

Sectorul bancar traversează poate cea mai dificilă perioadă, este de părere Gabriela Folcuț, director executiv al Asociației Române a Băncilor (ARB).

Domnia sa ne-a spus, într-un interviu realizat în prima jumătate a lunii februarie, că actualul cadru legislativ "incert și impredecibil" rămâne, pentru al treilea an consecutiv, "cel mai important factor cu potențial sistemic care afectează industria financiară".

Gabriela Folcuț ne-a mai precizat: "Evoluția sectorului bancar din România, care deține peste 75% din activele întregului sistem financiar, ar putea fi puternic afectată de taxa pe activele financiare, de limitarea arbitrară a dobânzilor, de incapacitatea de a cesiona creanțe neperformante și de pierderea titlului executoriu al contractelor de credit în situația în care nu sunt eliminate aceste riscuri. Cel mai important este că, prin intermediul acestor măsuri, România elimină orice șansă să recupereze decalajele, iar cel mai mare impact este suportat de români, atât de populație și cât și de companii".

Țara noastră, la 12 ani de la integrarea în UE, se evidențiază ca fiind statul european aflat la coada plutonului UE în materie de bancarizare, intermediere financiară, nivelul educației financiare și, cu mici excepții, ca nivel al bunăstării economice, mai evidențiază reprezentantul ARB.

Reporter: Având în vedere ultimele evenimente, începând cu adoptarea unor criterii noi de creditare și continuând cu introducerea taxei pe activele bancare, care este sentimentul actual din piața

bancară? Ce feedback aveți de la clienți?

Gabriela Folcuț: În acest moment, sectorul bancar traversează poate cea mai dificilă perioadă, generată de aprobarea la nivelul Gu-

vernului a OUG 114/2018 privind instituirea taxei pe activele financiare ale băncilor și a celor trei legi din Parlament, care pot afecta sta-

(continuare în pagina 34)

urmare din pagina 33

bilitatea financiară la nivel național. De altfel, cadrul legislativ incert și impredictibil rămâne pentru al treilea an consecutiv cel mai important factor cu potențial sistemic care afectează industria financiară. În prezent, s-au materializat acele riscuri mari asupra stabilității sectorului bancar cu impact direct asupra capacității de creditare a populației, companiilor și a statului român. Este evident că evoluția sectorului bancar din România, care deține peste 75% din activele întregului sistem financiar, ar putea fi puternic afectată de taxa pe activele financiare, de limitarea arbitrară a dobânzilor, de incapacitatea de a cesiona creanțe neperformante și de pierderea titlului executoriu al contractelor de credit, în situația în care nu sunt eliminate aceste riscuri. Cel mai important

este că, prin intermediul acestor măsuri, România elimină orice șansă să recupereze decalajele, iar cel mai mare impact este suportat de români, atât de populație și cât și de companii.

Creditul este unul dintre puținele instrumente prin care țara noastră poate recupera decalajele față de Uniunea Europeană. România, la 12 ani de la integrarea în UE, se evidențiază ca fiind statul european aflat la coada plutonului UE în materie de bancarizare, intermediere financiară, nivelul educației financiare și, cu mici excepții, ca nivel al bunăstării economice.

Gradul de intermediere financiară (ponderea creditului neguvernamental în PIB) se plasează la 26%, iar nivelul de bancarizare este de 58%. PIB/cap de locuitor exprimat în paritatea puterii de cumpărare standard (PPS) a atins 63% din media UE, în 2017, în România.

Măsurile adoptate, de genul celor menționate mai sus, pot avea o influență reală negativă asupra bunăstării economice, gradului de intermediere financiară și nivelului de bancarizare. Acestea conduc la efecte adverse cum sunt reducerea avuției nete și adâncirea diferențelor dintre clasele sociale, precum și la creșterea migrației. Înțelegerea efectelor de runda întâi și de runda a doua, care se pot propaga în situația în care nu tratăm cauza, nu poate genera un sentiment pozitiv cu privire la evoluția economiei în rândul populației, companiilor și instituțiilor de credit.

Reporter: Concret, în ce mod afectează activitatea băncilor această nouă taxă?

Gabriela Folcuț: Comunitatea bancară a semnalat că, deși impactul introducerii taxei pe activele financiare pare a fi doar asupra instituțiilor bancare, acestea urmând să

plătească taxa din capital, costul final va fi plătit de societate în general, în condițiile în care continuarea procesului de dezintermediere este foarte probabilă, dar nedorită de nicio parte, cu un puternic impact negativ asupra consumului, producției și investițiilor și, implicit, cu efecte asupra bugetului de stat pe viitor. Prin astfel de măsuri, în fapt, economia României devine vulnerabilă la eventuale șocuri externe de natura crizelor internaționale.

Taxa pe activele financiare ale băncilor este o taxă pe creditare, pe titlurile de stat și nu numai. Este o taxă pe finanțarea României, în condițiile în care sistemul bancar asigură peste 75% din finanțare. Este nocivă o taxă pe creditare în statul european cu cel mai redus grad de intermediere financiară din Uniunea Europeană. Taxa pe activele financiare și cele trei legi (limitarea dobânzilor, limitarea va-

"Creditele pentru locuințe au înregistrat o creștere de

11%

în anul 2018, până la 73,6 miliarde lei, reprezentând aproape o treime din soldul creditului neguvernamental".

lorii recuperabile a creanțelor cesionate, eliminarea caracterului de titlu executoriu al contractelor de credit) pot afecta stabilitatea sistemului bancar. ARB a făcut și face în continuare apel la responsabilitate și dialog. Aceste măsuri se suprapun pe riscul deteriorării rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente, identificat și de Banca Națională a României. Riscurile aplicării unor astfel de măsuri nu sunt văzute doar de comunitatea bancară, ci și de Banca Națională a României, de Banca Centrală Europeană, de Comisia Europeană, de Federația Bancară Europeană etc. Economia noastră a încetinit încă de anul trecut, iar reducerea vitezei de creștere a PIB are consecință directă reducerea colectării la bugetul de stat.

Efectele au fost deja resimțite prin deprecierea de pe bursă, care sancționează măsurile asupra industriei bancare și deprecierea monedei naționale. Provocarea acestui dezechilibru induce un impact pe termen lung asupra dezvoltării economiei autohtone.

Costul final va fi plătit de noi toți. Aceste măsuri ar putea grăbi instalarea unei recesiuni economice, fapt care înseamnă deprecierea cursului, scăderea pieței imobiliare, distrugerea de locuri de muncă, scumpirea finanțării, în final o lovitură la adresa bunăstării tuturor românilor.

Studiul realizat de BNR privind taxa pe active arată că unele bănci nu ar deține fonduri proprii pentru acoperirea integrală a cerințelor de capital. Introducerea unei taxe pe

(continuare în pagina 36)

"Taxa pe activele financiare ale băncilor este o taxă pe creditare, pe titlurile de stat și nu numai. Este o taxă pe finanțarea României, în condițiile în care sistemul bancar asigură peste

75%

din finanțare. Este nocivă o taxă pe creditare în statul european cu cel mai redus grad de intermediere financiară din Uniunea Europeană".

urmare din pagina 35

activele bancare se aplică indiferent dacă băncile sunt profitabile sau nu, ceea ce înseamnă că unele bănci își vor reduce profitul, unele vor înregistra pierderi, iar alte instituții de credit își adâncesc pierderile. Reducerea indicatorului de solvabilitate conduce la frânarea creditării, iar acționarii vor fi nevoiți să procedeze la noi aporturi de capital. Sunt unele state europene care au introdus o taxă, însă nivelul anual al taxei bancare se situează între un minim de 0,02% pe an și un maxim de 0,4% pe an, dar în anumite situații au fost deduse capitalurile proprii și titlurile de stat.

Vorbim de o bază mult mai mică de impozitare și de faptul că în majoritatea țărilor respective sistemul bancar a beneficiat de sprijinul statului pe perioada crizei. În România, sistemul bancar nu a beneficiat de sprijin din partea statului în timpul crizei. În cazul țării noastre, taxa pe activele financiare este de 1,2% pe an, triplă față de nivelul maxim din UE și față de rentabilitatea medie a

activelor înregistrată în ultimii zece ani în România, de 0,44%.

În ultimii zece ani, acționarii au contribuit cu peste 4 miliarde euro la capitalul băncilor din țara noastră. În acest moment, intervin deciziile acționarilor dacă vor continua să capitalizeze băncile de pe piața noastră, piața europeană care taxează creditarea și care limitează prețul de vânzare a creditelor pe segmentul populației. Practic, îi scumpești brutarului materia primă - făina - dar nu-i dai posibilitatea să recupereze prin scumpirea pâinii. Rămâne să vedem în câte situații acționarii se vor reorienta către state în care este respectat principiul "level playing field".

Reporter: Care a fost evoluția creditării în ultimul an și cum apreciați că va evolua acest segment în 2019? Ce proporție din totalul creditelor merg în zona imobiliară și ipotecară?

Gabriela Folcuț: Sistemul bancar a înregistrat o evoluție pozitivă în anul 2018, determinată în principal de cadrul macroeconomic favorabil, ceea ce a condus și la o accele-

rare a creditării. Creșterea anuală a creditului neguvernamental este de 7,9% pentru anul 2018, până la 251 miliarde lei.

Toți indicatorii bancari sunt dependenți de forma finală a celor patru legi, atât în ceea ce privește creditarea, proiectele ce vizează digitalizarea, pentru că depind de bugetul de investiții, cât mai ales indicatorii de solvabilitate, lichiditate și profitabilitate. Este posibil ca soldul creditului neguvernamental să înregistreze o stagnare, însă acest procent de creștere de 7-8% nu va mai putea fi atins dacă noile măsuri legislative rămân în vigoare. Creditele pentru locuințe au înregistrat o creștere de 11% în anul 2018, până la 73,6 miliarde lei, reprezentând aproape o treime din soldul creditului neguvernamental. Înainte de aprobarea celor trei legi și a ordonanței prin care se aplică taxa pe activele financiare, băncile estimau o creștere anuală de 5,8% în anii 2018-2020, atât pentru creditele ipotecare, cât și pentru alte credite.

Reporter: Care este profilul clientului de credite imobiliare?

Gabriela Folcuț: Am identificat mai multe profile, dar m-aș opri

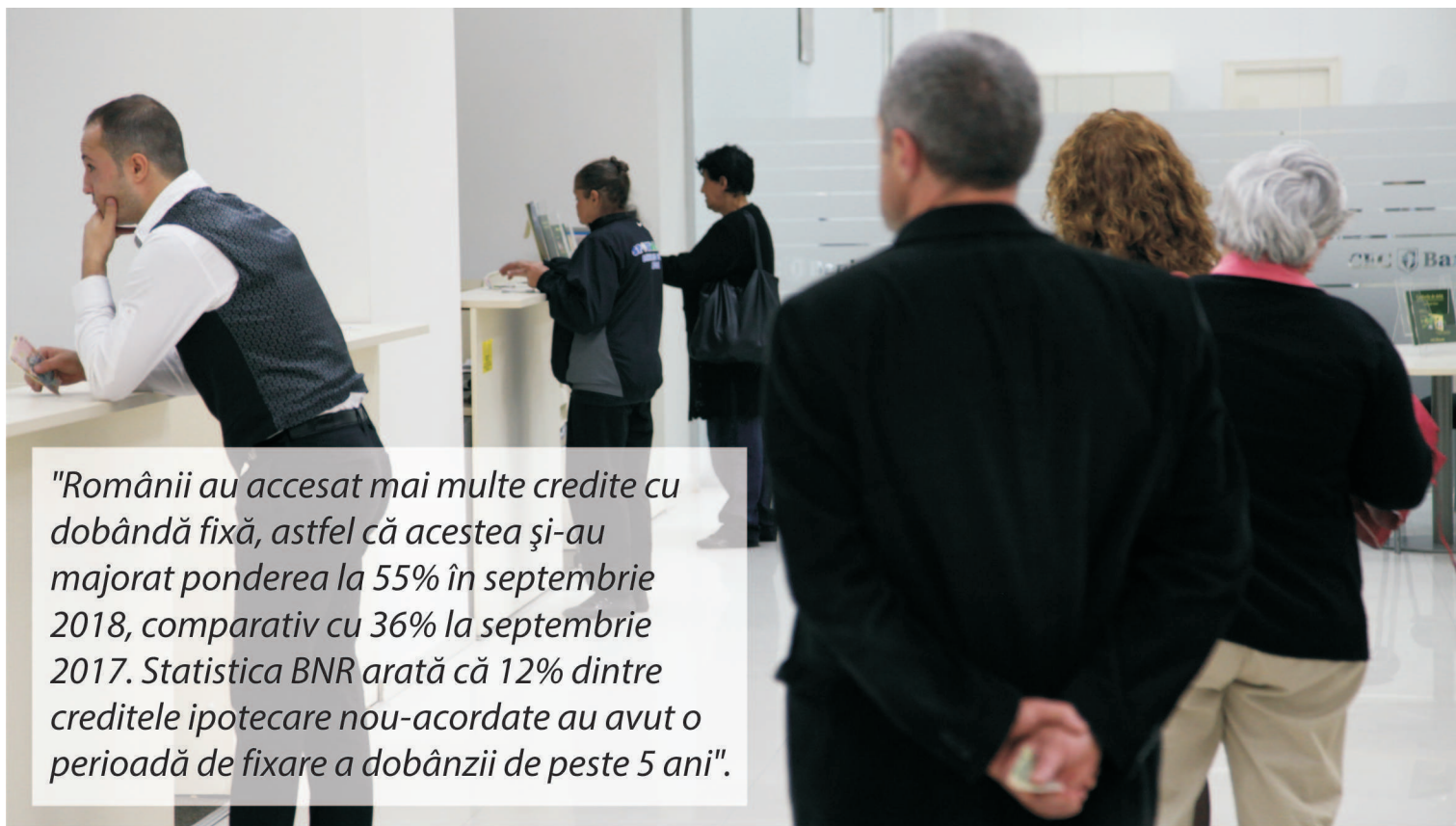
asupra unuia, mai important - tinerii care vor să-și clădească un viitor aici, în România, și nu în străinătate. Cred că ei trebuie să se afle și în atenția autorităților atunci când sunt decise politici publice sau luate măsuri cu impact asupra dezvoltării viitoare a țării. Emigrația a atins un nivel îngrijorător, ajungând la 15% din populația țării, respectiv 25% din populația activă. Prima Casă a fost și este un produs exemplar, prin felul în care, într-o situație dificilă, România a găsit un instrument prin care să fie susținută creditarea, în mod special pentru tineri. Evoluția programului Prima Casă depinde de strategia statului român.

Reporter: Cum au evoluat dobânzile la acest tip de împrumuturi?

Gabriela Folcuț: Așa cum menționează și Raportul asupra stabilității financiare al BNR, costurile de finanțare și-au continuat tendința crescătoare începută la finele anului 2017, în contextul majorării ratei inflației, pentru creditele indexate la ROBOR. Creșterea indicelui ROBOR a urmat după avansul inflației, care a atins 5,4% la mijlocul anului trecut. Creșterea inflației a fost cauzată de factori interni, dar și

"Costul final va fi plătit de noi toți. Aceste măsuri ar putea grăbi instalarea unei recesiuni economice, fapt care înseamnă deprecierea cursului, scăderea pieței imobiliare, distrugerea de locuri de muncă, scumpirea finanțării, în final o lovitură la adresa bunăstării tuturor românilor".

"Românii au accesat mai multe credite cu dobândă fixă, astfel că acestea și-au majorat ponderea la 55% în septembrie 2018, comparativ cu 36% la septembrie 2017. Statistica BNR arată că 12% dintre creditele ipotecare nou-acordate au avut o perioadă de fixare a dobânzii de peste 5 ani".

externi, printre care creșterea prețurilor combustibililor și din cauza cotațiilor internaționale. Dobânzile sunt formate pe baza cererii și a ofertei, prin urmare evoluția lor este influențată de o multitudine de factori, atât interni, care țin de fundamentele economice sau conjuncturali, cât și externi, precum Brexit-ul sau deciziile FED. Trebuie însă să subliniem faptul că 2018 a adus o creștere a ponderii împrumuturilor cu dobândă fixă.

Reporter: Ce tipuri de produse noi au apărut în piață?

Gabriela Folcuț: Digitalizarea a câștigat teren, astfel că băncile lansează în mod constant produse și servicii mai rapide și mai accesibile. Pe partea de creditare, deși nu este un produs nou, merită menționată creșterea utilizării produselor de creditare cu dobândă fixă. Faptul că am asistat în ultima perioadă la o creștere a acestui tip de finanțare în oferta și în portofoliile băncilor arată în mod clar preocuparea acestora pentru identificarea unor soluții care să vină în sprijinul clienților. Românii au accesat mai multe credite cu dobândă fixă, astfel că acestea și-au majorat ponderea la 55% în septembrie 2018, comparativ cu 36% la septembrie

2017. Statistica BNR arată că 12% dintre creditele ipotecare nou-acordate au avut o perioadă de fixare a dobânzii de peste 5 ani.

Reporter: Cum decurge programul de digitalizare a băncilor?

Gabriela Folcuț: Traversăm o perioadă de transformare digitală și asistăm la o dezvoltare rapidă a soluțiilor digitale inovative în beneficiul clienților.

Consider că există o zonă a posibilităților partenariate care se pot realiza în beneficiul clientului și pentru aceasta poate să existe această colaborare între bănci și fintech-uri. În acest mod se asigură pe de o parte stabilitate fintech-urilor și crește și inovația în rândul băncilor. Există deja bănci și fintech-uri care au anunțat astfel de colaborări. Platforma pentru Agenda Digitală, dezvoltată la nivelul ARB, poate fi considerată principalul accelerator al economiei românești, care urmărește îmbunătățirea ofertei de servicii și produse financiar-bancare și vine în întâmpinarea cerințelor clienților și contribuie la creșterea incluziunii financiare în România. Aici intervine rolul nostru de a contribui cu propuneri la modernizarea cadrului legislativ național și de ar-

monizare cu legislația europeană, astfel încât să permită accelerarea introducerii tehnologiilor digitale în serviciile financiar-bancare.

România trebuie să aibă în vedere maximizarea politicilor în domeniul digitalizării și să privească investițiile în sectorul tehnologic ca o modalitate de a transforma economia și de a impulsiona mai mult creșterea.

Reporter: Cum a încheiat anul 2018 sistemul bancar și ce perspective sunt pentru anul în curs?

Gabriela Folcuț: Sistemul bancar național își menține soliditatea, indicatorii de solvabilitate și lichiditate plasându-se la niveluri dintre cele mai ridicate în rândul statelor din Uniunea Europeană. Indicatorul de solvabilitate se plasează la 19,66% în luna decembrie 2018, cu mult peste media de 8% recomandată și peste media UE, iar rentabilitatea activelor (ROA) era de 1,59%. Profitabilitatea unei industrii ar trebui analizată în timp și nu pe un singur an. Este regretabil că există o astfel de abordare în care, într-un sistem capitalist, companiile care obțin profit sunt puse la zid. Profitul este un lucru normal, nu este un lucru rău. Profitul băncilor din anii 2017 și 2018 vine după ani în care sistemul bancar a

fost și pe pierdere. Au fost ani în care sistemul bancar a provizionat puternic, iar acum rezultatele obținute de bănci sunt influențate și de reversarea de provizioane, de îmbunătățirea situației economice etc. Rentabilitatea activelor înregistrată de bănci în ultimii zece ani a fost de doar 0,44%, ca medie anuală. În ceea ce privește rentabilitatea capitalului (ROE), media multianuală a ROE în țara noastră este semnificativ sub media europeană, de doar 3,2% în perioada 2008-2017.

Rata creditelor neperformante s-a redus de aproape patru ori doar în ultimii patru ani, la 4,95% în luna decembrie 2018.

Pentru anul 2019, prognoza este că acești indicatori se vor deteriora, în cazul în care prevederile din Ordonanța 114/2018 privind taxa pe activele financiare rămân în vigoare în această formă. Pentru susținerea creșterii intermedierei financiare și a nivelului de trai al populației este nevoie de dialog real și constructiv cu autoritățile, iar comunitatea bancară este deschisă pentru acest dialog și pentru implementarea de proiecte comune.

Reporter: Mulțumesc!